Úřední věstník
Evropské unie

CS
Řada C

C/2024/6882

28.11.2024

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru

Odlesňování amazonského deštného pralesa – vliv na změnu klimatu a životní prostředí po celém světě, důsledky pro podniky, pracovníky a obyvatelstvo

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(C/2024/6882)

Zpravodajové: **Josep PUXEU, Carlos SILVA, John COMER**

Poradkyně	Mercedes BLAZQUEZ GARCIA-IBARROLA (poradkyně zpravodaje, skupina II) Emmanuella DOUSSIS (poradkyně zpravodaje, skupina III) Marta SCARPATO (poradkyně, skupina II)
Rozhodnutí plenárního shromáždění	18. 1. 2024
Právní základ	čl. 52 odst. 2 jednacího řádu
Odpovědná sekce	Vnější vztahy
Přijato v sekci	17. 7. 2024
Přijato na plenárním zasedání	19. 9. 2024
Plenární zasedání č.	590
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	130/0/1

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV je znepokojen souvislostí mezi odlesňováním amazonského deštného pralesa a změnou klimatu. EHSV je přesvědčen, že je třeba prozkoumat příčiny tohoto odlesňování, aby bylo možné vypracovat účinné politiky zaměřené na zmírňování změny klimatu a zároveň dostát požadavkům spravedlivé transformace a dodržovat lidská, sociální a environmentální práva místních komunit Základem řešení zaměřených na ochranu amazonského deštného pralesa a prosazování udržitelného rozvoje a obchodu musí být podpora drobných zemědělců a původních obyvatel.

1.2 Cílem tohoto stanoviska je představit názory EHSV na odlesňování a na značný dopad odlesňování na změnu klimatu, biologickou rozmanitost a životní prostředí, a to jak v celosvětovém měřítku, tak v místních komunitách, včetně zemědělců, podniků a zejména původních obyvatel.

1.3 Opatření zaměřená na řešení problému odlesňování se musí vztahovat na všechny hlavní komodity, které představují riziko pro lesy. Musí zahrnovat opatření na straně nabídky i poptávky – regulovat obchod i výrobu. Kromě toho budou muset být dohodnuta v rámci partnerství, a má-li být toto partnerství účinné, musí se jednat o partnerství pluralitní zahrnující jak výrobce, tak spotřebitele příslušných komodit. K jejich provádění bude zapotřebí dohodnout systémy pro monitorováni, sledovatelnost a transparentnost, aby každý mohl zjistit, které komodity splnily požadované normy a které nikoli.

1.4 Posílení spolupráce se zeměmi Latinské Ameriky je pro Evropskou unii geopolitickou, environmentální a geoekonomickou nutností. Je nezbytné udržovat vztahy se všemi zeměmi, které jsou součástí amazonského biomu, zejména s Brazílií. Ve velkém ohrožení jsou i další biomy, které jsou z hlediska biologické rozmanitosti nepostradatelné, například Chaco, Cerrado a Pantanal.

1.5 Podpis vyvážené dohody o strategickém partnerství mezi zeměmi Mercosuru a EU by vedl k vytvoření stabilního rámce pro podporu obchodu. Zároveň by v této dohodě byly ošetřeny environmentální a pracovní aspekty, včetně boje proti odlesňování. Dohoda musí vycházet z předpokladu, že obchod by neměl probíhat na úkor životního prostředí nebo pracovních podmínek, a musí podporovat udržitelný rozvoj. Tato dohoda musí podpořit hlubokou integraci mezi oběma stranami, moderní a sofistikované regionální hodnotové řetězce, snížení obchodních nákladů a také nejistoty.

1.6 EHSV může tento proces podpořit tím, že vypracuje doporučení, jak posílit důvěru a navrhne, v jakých oblastech mohou EU a Brazílie spolupracovat a jak mohou dosáhnout součinnosti. EHSV může být nápomocný rovněž tím, že bude rozvíjet konstruktivní dialog s partnery v latinskoamerických zemích a budovat důvěru v to, že přechod k udržitelnému využívání půdy může představovat cestu k větší prosperitě.

1.7 EHSV konec konců představuje most mezi orgány EU a občanskou společností. Organizovaná občanská společnost zastoupená v EHSV má do značné míry vliv na to, jak vypadá spolupráce EU se zeměmi v oblasti Amazonie na ochraně amazonského deštného pralesa a s tím související podpora udržitelného rozvoje, obchodu a prosazování práv drobných zemědělců a původních obyvatel.

1.8 Zásadní dopad odlesňování na společnost, životní prostředí a podnikání nelze přehlížet. Stěžejní úlohu v boji proti odlesňování hraje Brazílie, na jejímž území se nachází největší amazonská rezervace a která usiluje o to, aby bylo nezákonné odlesňování do roku 2030 zcela zastaveno. Nová vláda se zachovala rozhodně a označila problematiku životního prostředí za ústřední součást svého politického programu. Ve městě Belém do Pará se bude v roce 2025 konat summit o klimatu (COP30).

1.9 EHSV je přesvědčen, že při přijímání opatření je zapotřebí náležitě zohlednit suverenitu latinskoamerických partnerů, transparentnost a kompenzace, neboť za zachování tropických pralesů nesou odpovědnost všechny země, jimž lesní porost přináší užitek.

1.10 Opatření k dosažení těchto cílů vyžadují nové paradigma a nové mechanismy ve vztazích mezi EU a Latinskou Amerikou, které budou založeny na výměně vědeckých poznatků a znalostí. EHSV vyzval k vytvoření mechanismu, jenž by umožnil okamžitě reagovat a podpořit jednotlivce i organizace občanské společnosti chránící lesy v EU i mimo ni a podnítit spravedlivý přechod těchto lidí na udržitelnější metody a postupy. Stále více zemědělců a drobných zemědělců spolupracuje v rámci systémů certifikace nebo krajinných iniciativ s místními, evropskými a mezinárodními partnery na dokumentování odpovědných postupů.

1.11 EHSV je přesvědčen, že největší výzvou z hlediska diplomatické činnosti v oblasti klimatu je pro EU přimět partnerské země prostřednictvím spolupráce k tomu, aby zvýšily své ambice v oblasti klimatu a zároveň podporovaly ty nejzranitelnější. Na změnu klimatu je nutno pohlížet jako na environmentální i sociální problém, na který je třeba nalézt řešení, jež by umožnila čelit vícero výzvám, včetně chudoby a nerovnosti, nedostatku potravin a vody, úbytku biologické rozmanitosti a zdravotních krizí.

1.12 EHSV si uvědomuje, že ne všechny země mají potřebné finanční a technologické kapacity nebo zdroje nezbytné pro budování kapacit, aby se mohly vydat cestou klimatické transformace. EU musí stát v čele mobilizace veřejných a soukromých finančních zdrojů, aby pomohla partnerským zemím zvládnout dopady Zelené dohody pro Evropu, a to z ekonomického, ekologického i sociálního hlediska, které ovlivňují podobu plánů spravedlivé transformace.

2. **Cíl stanoviska**

2.1 Cílem tohoto stanoviska je poskytnout celkový pohled EHSV na problematiku odlesňování amazonského deštného pralesa a upozornit na to, jak ovlivňuje změnu klimatu, biologickou rozmanitost a životní prostředí po celém světě a na jeho důsledky pro zemědělství, podniky, pracovníky a místní komunity. Stanovisko se rovněž zabývá tím, jak vzájemný vztah mezi odlesňováním amazonského deštného pralesa a politikami v oblasti změny klimatu ovlivňuje hospodářské a obchodní toky mezi Evropskou unií a Mercosurem. Určeno je především nedávno zvoleným poslancům Evropského parlamentu, nové Evropské komisi a Radě.

2.2 EHSV by jakožto instituce rád zaujal stanovisko a vyjádřil názor organizované občanské společnosti v EU na zásadní úlohu, kterou amazonský deštný prales, jenž je domovem místních komunit a původního obyvatelstva, hraje při ochraně biologické rozmanitosti, zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se na ni, zajišťování světové produkce potravin a pohlcování a vázání oxidu uhličitého. Ochrana lesů přispívá k udržitelnosti zemědělství a ochraně půdy a vody. Boj proti odlesňování by měl být v souladu se zásadami spravedlivé transformace, jež jsou stanoveny v Pařížské dohodě o změně klimatu z roku 2015 a v Zelené dohodě pro Evropu z roku 2019, přičemž by se mělo zaručit, aby se původní obyvatelé mohli rozvíjet v souladu s Úmluvou MOP č. 169 o domorodém a kmenovém obyvatelstvu v nezávislých zemích.

3. **Obecné připomínky**

3.1 Podle Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO) a Ekonomické komise pro Latinskou Ameriku a karibskou oblast (ECLAC) pokrývají lesy 4,06 miliardy hektarů (ha) půdy na světě, což představuje 31 % zemské souše, a jsou domovem poloviny všech druhů. Více než polovina lesů (54 %) se rozprostírá v pouhých pěti zemích: Rusku, Brazílii (druhé nejlesnatější zemi), Kanadě, Spojených státech a Číně. V Brazílii se nachází 53,3 % jihoamerických lesů (497 milionů ha), za posledních 30 let se však jejich rozloha zmenšila o 92,3 milionů ha (v Paraguayi, která je na druhém místě, ubylo 9,4 milionů ha).

3.2 V letech 1990–2020 došlo v Latinské Americe a Karibiku k postupnému úbytku lesů z 53 % na 46 % a k zániku 138 milionů hektarů lesů, což odpovídá polovině rozlohy Argentiny. Odlesňování je samo o sobě odpovědné za 11 % emisí skleníkových plynů. Ochrana půdy a jejích minerálů je nezbytná pro zemědělství a chov hospodářských zvířat i pro přežití člověka. Odlesňování má dopad na změnu klimatu a vede k dezertifikaci, erozi půdy, požárům, povodním, suchu a nemocem přenášeným hmyzem. Vědecké studie varují, že při současném tempu odlesňování by se Amazonie mohla do roku 2050 stát savanou.

3.3 Zemědělství závisí na biologické rozmanitosti a biologická rozmanitost závisí na lesích. Více než 75 % druhů potravinářských plodin na světě závisí na opylování živočichy. Průmyslová odvětví jsou závislá na genetické diverzitě a ekosystémových službách, které jsou nezbytné pro výrobu (léčivých přípravků, včetně antimikrobiálních látek). Na přírodě závisí více než polovina HDP, včetně tří hospodářských odvětví (stavebnictví, zemědělství a odvětví potravin a nápojů).

3.4 Existuje stále více důkazů o dopadech změny klimatu na potraviny a výživu. Komplexní analýza Evropské agentury pro životní prostředí dokumentuje dopad, který mají na zemědělství a rybolov změny teploty, srážky, povětrnostní extrémy a změny ve výskytu škodlivých organismů a nemocí, které způsobují další šíření infekcí hospodářských zvířat.

3.5 Amazonie s rozlohou 7,4 milionu km² představuje 4,9 % světové pevniny, což je přibližně rozloha 27 států EU, a zahrnuje části Bolívie, Brazílie, Kolumbie, Ekvádoru, Guyany, Peru, Surinamu a Venezuely. V povodí Amazonky se nachází největší koncentrace tropických deštných pralesů na světě (885 milionů ha), z nichž 60 % leží v Brazílii. Za nejbohatší ekosystém na světě je z hlediska biologické rozmanitosti považována Brazílie. Odhaduje se, že v Amazonii, která je domovem přinejmenším 400 původních obyvatel hovořících více než 300 jazyky, žije 28 milionů lidí.

3.6 Satelitní snímky z projektu PRODES (Legal Amazon Deforestation Satellite Monitoring Project) brazilského Národního institutu pro kosmický výzkum (INPE) z let 1988–2020 jasně ukazují, že pralesy byly nahrazeny lesními plantážemi (v letech 1986–2019 byl zaznamenán nárůst o 274 %), zemědělstvím (160 %) a chovem hospodářských zvířat (pastviny, které jsou od roku 2000 na ústupu). Jednou z hlavních příčin odlesňování Amazonie je také těžba ropy, zemního plynu a kritických nerostných surovin. V roce 2023 ubylo 9 064 km² pralesa (což po pětiletém nárůstu představuje pokles o 28,2 %). Nejvíce jsou odlesňováním postiženy brazilské regiony Pará, Amazonas a Mato Grosso. Vážně ohroženy jsou i další významné biomy, například Chaco, Pantanal a Cerrado (kde se míra odlesňování zvýšila v roce 2022 o 25 % a v roce 2023 o 3 %).

3.7 Odlesňování má značný sociální, hospodářský a environmentální dopad, přičemž vedoucí úlohu v boji proti odlesňování a změně klimatu hraje tradičně Brazílie. Na otázky životního prostředí a ochrany tropických pralesů se brazilská vláda zaměřila i na konferenci OSN o změně klimatu v roce 2023 (COP28) v Dubaji.

3.8 Brazilský prezident Luiz Inácio Lula da Silva a ministryně životního prostředí, environmentalistka Marina Silva, potvrdili, že Brazílie má v úmyslu bojovat proti změně klimatu tím, že upraví své cíle a do roku 2030 odlesňování Amazonie úplně zastaví. Toto načasování nemůže být lepší. Konference COP30, která se bude konat ve městě Belém do Pará, v samém srdci brazilské Amazonie, bude představovat historickou příležitost k zahájení dialogu s nově zvoleným Evropským parlamentem.

3.9 Prezident Lula da Silva znovu potvrdil svůj závazek dosáhnout v Brazílii do roku 2030 „nulového nezákonného odlesňování“, a to prostřednictvím mechanismů, jako je nedávno oznámené partnerství s Amazonským fondem (Amazon Fund) a programem Floresta+, v jehož rámci bude obcím na boj proti odlesňování a lesním požárům v Amazonii vyplaceno 730 milionů BRL (přibližně 132 milionů EUR). Tento projekt je součástí brazilského Akčního plánu pro prevenci a kontrolu odlesňování v regionu Amazônia Legal (PPCDAm), jehož cílem je navázat kontakt s obcemi, jež se nejvíce podílejí na odlesňování, a poskytnout jim finanční podporu. 11,6 % území Brazílie tvoří území původních obyvatel; za poslední rok a půl bylo vymezeno deset území původních obyvatel. Tyto iniciativy svědčí o novém odhodlání současnou situaci změnit.

3.10 Brazilské akční plány na období 2023–2027 kladou důraz na rozšíření plochy federálních veřejných pralesů podléhajících koncesím až o 5 milionů hektarů do roku 2027, navýšení počtu lidských zdrojů pro boj proti odlesňování a využívání umělé inteligence pro dálkové sledování trestných činů proti životnímu prostředí. Hlavní pilíře činnosti spočívají v udržitelných a ekonomických alternativách, kontrole a monitorování životního prostředí, územním plánování a plánování využití půdy a legislativních a ekonomických opatřeních k omezení odlesňování, jako je například obchodování s uhlíkem.

3.11 EHSV tento pozitivní vývoj vítá a doufá, že politiky zaměřené na boj proti odlesňování přinesou pozitivní výsledky, přičemž ve společném zájmu zachování Amazonie je třeba náležitě zohlednit potřebu transparentnosti, respektování suverenity a kompenzací pro latinskoamerické partnery. EHSV je rovněž přesvědčen, že ochrana pralesa by neměla být chápána jako vzdání se hospodářského růstu a potravinového zabezpečení. Hlavním problémem je sladit ochranu Amazonie a dodržování základních práv původních obyvatel a místních komunit s oživením hospodářství, snížením chudoby a dosažením spravedlivé transformace, při které nebude nikdo opomenut.

3.12 Deštný prales je pro nejzranitelnější skupiny obyvatel zdrojem obživy. V širším měřítku je však jeho přínos coby zdroje pro národní hospodářství tohoto subregionu stále velmi nízký, neboť představuje méně než 2 % HNP, s výjimkou Brazílie, v jejímž případě se tento přínos odhaduje na 5 %. Nicméně v neformální ekonomice, zejména ve venkovských a původních osadách, hraje prales zásadní úlohu coby hlavní zdroj obživy obyvatel, neboť poskytuje potraviny, vodu, stavební materiál a další lesní produkty. V tomto biomu žije a pracuje na 28 milionů lidí, kteří potřebují stabilní, důstojné, kvalitní a zaručené zaměstnání, aby si na své živobytí mohli vydělávat prostřednictvím činností s přidanou hodnotou, od agroekologie až po nové ekonomické aktivity související s léčivými přípravky budoucnosti, pro které představuje zachování pralesa klíčový faktor. V zájmu zajištění jejich živobytí je třeba zaručit a zachovat spravedlivé ceny a stabilní pracovní místa.

3.13 Proto je třeba, aby EU a země amazonského regionu navázaly nové vztahy, které budou založené na technických a vědeckých poznatcích, a mohly tak bojovat proti vedlejším účinkům nezákonných činností v těchto pralesích, jako je obchod s drogami, těžba dřeva a nezákonná těžba dalších surovin. Mezinárodní mechanismy finanční kompenzace mohou poskytnout prostředky na participativní výzkum, vysokoškolské vzdělávání založené na nových technologiích a otevření prostoru pro dialog mezi rozhodujícími činiteli EU a místními skupinami, na které tato situace dolehá. Dobrý odrazový můstek představuje v tomto ohledu dialog mezi EHSV a nedávno obnovenou Radou pro udržitelný hospodářský a sociální rozvoj Brazílie.

3.14 Nedávno zahájený program EU Amazonia+, realizovaný ve spolupráci se zeměmi Jižní Ameriky, které jsou součástí tohoto biomu, bude vycházet z regionálních iniciativ, a to prostřednictvím mechanismu na zapojení místních komunit, včetně původních obyvatel, do správy lesů a ekologizace dodavatelských řetězců. Kromě toho lze v rámci kompenzačních mechanismů pro místní komunity podporovat využívání finančních prostředků z iniciativy Global Gateway, aby se zajistilo, že zachování lesů bude i nadále rentabilní. Příkladem toho, jak lze propojit pokrok a ochranu lesů, je fond Tropical Forest Forever.

3.15 EU dlouhodobě přispívá k odlesňování tím, že spotřebovává značný podíl souvisejících produktů. Po přijetí Zelené dohody pro Evropu z roku 2019 a Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 podnikla EU další kroky. Podle statistik EU je Evropa jedním z největších dovozců surovin spojených s odlesňováním, včetně 50 % světové kávy a 60 % kakaa. Ve studiích zaměřených na posouzení dopadu se odhaduje, že spotřeba těchto produktů jen v EU by do roku 2030 zvýšila odlesňování přibližně o 248 000 hektarů ročně. EU se zavázala chránit ekosystémy tím, že bude na svých hranicích regulovat pohyb produktů spojených s odlesňováním.

3.16 V rámci tohoto opatření přijala nařízení o produktech, které nezpůsobují odlesňování, jež upravuje uvádění produktů spojených s odlesňováním a znehodnocováním lesů na trh EU a jejich vývoz z EU. Konkrétně se jedná o palmový olej, sóju, dřevo, kakao, kávu, skot a kaučuk. Tento seznam však může být doplněn o další produkty. Toto nařízení zavádí třístupňový systém posuzování zemí nebo jejich částí za účelem jejich zařazení do tří kategorií podle rizika, stanoví kontrolní a monitorovací mechanismus a přenáší kontrolní pravomoci na příslušné orgány v členských státech. Základní součástí těchto opatření by mělo být informování a ochrana spotřebitele.

3.17 Dopady právních předpisů EU v oblasti životního prostředí na dotčené hodnotové řetězce mohou být různé a obtížně předvídatelné, neboť závisí na mnoha faktorech: připravenosti jednotlivých hodnotových řetězců, přístupu k technologiím nebo financování, klasifikaci rizik v jednotlivých zemích, rozhodnutích výrobců a obchodníků, cenové elasticitě, poptávce z jiných trhů mimo EU atd. Tyto faktory mohou obchodování značně ovlivnit, přičemž vývoz komodit by se mohl přesměrovat na rychleji rostoucí trhy. V nejzranitelnější situaci se ocitnou mikropodniky a malé podniky, protože je pro ně obtížné splnit požadavky na sledovatelnost a ekologické požadavky a pokrýt související náklady.

3.18 Dohoda mezi EU a Mercosurem musí vycházet z předpokladu, že obchod by neměl probíhat na úkor životního prostředí nebo pracovních podmínek, a musí podporovat udržitelný rozvoj. EHSV požaduje, aby tato dohoda zaručila stabilní rámec pro regulaci pravidel týkajících se obchodování, environmentálních norem a práv pracovníků. Hospodářské přínosy této dohody musí být vyváženy sociálními a environmentálními aspekty. Tato dohoda navíc musí podpořit hlubokou integraci mezi EU a Latinskou Amerikou, rozvoj moderních a sofistikovaných regionálních hodnotových řetězců, snížení obchodních nákladů a také nejistoty. Z geoekonomického hlediska bude EU prvním významným obchodním partnerem, který formálně uzavře dohodu s Mercosurem. USA ani Čína totiž podobnou obchodní dohodu, jejíž geopolitický, geoenvironmentální a geoekonomický význam nelze podceňovat, nemají.

3.19 Zásadní úlohu při posuzování situace v oblasti odlesňování hraje Brazílie, a to zejména v brazilské Amazonii. Ratifikace této dohody může zajistit udržitelný rozvoj a stabilní a spolehlivý právní rámec pro prosazování právních předpisů v oblasti životního prostředí, zejména pokud jde o boj proti odlesňování. Zároveň by měla zaručit, že budou splněny oprávněné požadavky občanské společnosti, a v souladu s mechanismy stanovenými v základních úmluvách Mezinárodní organizace práce, a zejména těch, jež se týkají důstojné práce, ochránit lidská, sociální a pracovní práva zranitelných subjektů. Pro latinskoamerické a evropské podniky je to zároveň příležitost, jak navázat spolupráci za účelem předávání znalostí, v oblasti technologií a rozvoje inovací.

4. **Konkrétní připomínky**

4.1 EHSV již vyjádřil obavy ohledně hospodářského a sociálního dopadu provádění Zelené dohody pro Evropu a zejména politik EU v oblasti odlesňování. Na druhou stranu snižování chudoby, vytváření a zlepšování příležitostí, pokud jde o přístup ke slušnému a důstojnému živobytí včetně kvalitních pracovních míst, a investice do rozvoje venkovských oblastí budou mít na odlesňování přímý dopad. Kromě toho EHSV připomněl, že při omezování odlesňování je třeba brát v úvahu kulturní význam lesa, zejména pro venkovské a lesní komunity.

4.2 EHSV ve svém stanovisku Minimalizace rizika odlesňování a znehodnocování lesů spojeného s produkty uváděnými na trh v EU zdůraznil, že je důležité spolupracovat s producentskými zeměmi, aby podpořily EU při řešení základních příčin odlesňování.

4.3 EHSV vyzval k vytvoření mechanismu, jenž by umožnil okamžitě reagovat a podpořit jednotlivce i organizace občanské společnosti chránící lesy v EU i mimo ni. Převážná většina zemědělců a drobných zemědělců nepoužívá nezákonné praktiky ani nezpůsobuje odlesňování. Stále více jich v rámci systémů certifikace nebo krajinných iniciativ spolupracuje s místními, evropskými a mezinárodními partnery na dokumentování odpovědných postupů. EU musí spolupracovat s producentskými zeměmi, aby podpořila spravedlivý přechod těchto lidí na udržitelnější metody a postupy. Evropská komise musí urychleně vypracovat jasné pokyny, jak řešit problémy způsobené nesrovnalostmi při provádění nařízení o odlesňování v Evropské unii.

4.4 Kromě toho EHSV ve svém stanovisku Diplomatická činnost EU v oblasti klimatu uvedl, že největší výzvou z hlediska diplomatické činnosti v oblasti klimatu je pro EU přimět partnerské země prostřednictvím spolupráce k tomu, aby zvýšily své ambice v oblasti klimatu a zároveň podporovaly ty nejzranitelnější. EHSV rovněž potvrdil, že prosazuje holistický přístup. Na změnu klimatu pohlíží nejen jako na environmentální problém, který vyžaduje technická řešení nebo řešení týkající se chování, ale také jako na sociální problém, jehož řešení zahrnují hospodářské, politické, kulturní a institucionální změny. Některá z těchto řešení mají potenciál transformovat společnost způsoby, které by řešily řadu problémů souvisejících se změnou klimatu a budováním odolnosti, mimo jiné chudobu a nerovnost, nedostatek potravin, nedostatek vody, úbytek biologické rozmanitosti a zdravotní krize. Řešení těchto problémů mohou zároveň přispět ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně. Z tohoto důvodu by diplomatická činnost v oblasti klimatu měla být nedílnou součástí zastřešující strategie, v souladu se závazky EU týkajícími se dosažení cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

4.5 EHSV si uvědomuje, že ne všechny země mají potřebné finanční a technologické kapacity nebo možnost budovat kapacity nezbytné pro to, aby se mohly vydat cestou klimatické transformace. V zájmu zlepšení těchto kapacit a dovedností podporuje EHSV uzavírání dohod mezi univerzitami, jejichž cílem je mimo jiné prosazovat čisté technologie a nabízet vzdělávací programy týkající se zdravého využívání lesů. EU by měla jít v čele a rozvíjet možnosti v oblasti infrastruktury, financování a správy tím, že bude mobilizovat veřejné i soukromé finanční zdroje s cílem pomoci partnerským zemím zvládat dopady Zelené dohody pro Evropu, podpořit jejich hospodářskou diverzifikaci, utvářet plány spravedlivé transformace a podporovat projekty v oblasti přizpůsobování se změně klimatu a řízení rizik, aby bylo možné rizikům nestability klimatu předcházet a omezit je.

4.6 Nedávno zahájila EU iniciativu Global Gateway, která v období 2021–2027 povede k investicím ve výši 300 miliard EUR. Smyslem této iniciativy je řešit klíčové globální problémy prostřednictvím regionální a dvoustranné spolupráce. Prioritní partnerství s Latinskou Amerikou a zejména s Brazílií se zaměřují na boj proti změně klimatu, podporu energetické a digitální transformace a ochranu lesů. Na Latinskou Ameriku je v rámci iniciativy Global Gateway vyčleněn druhý největší rozpočet. Je proto nezbytné vědět, jaké procento bude přiděleno na projekty, do nichž je zapojená občanská společnost a které jsou pro ni určeny. Projekty dvoustranné spolupráce (Amazonia+, Horizont Evropa, EUROsociAL+, EUROCLIMA+, Green Al Invest atd.) pomohou odstranit nerovnosti a dosáhnout spravedlivého přechodu na udržitelnější způsoby rozvoje.

4.7 EU je odhodlána zmírnit důsledky provádění nedávno přijatých předpisů v oblasti životního prostředí prostřednictvím regionální spolupráce. Za tímto účelem zavedla na období 2021–2027 Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa. Tento nástroj s celkovým rozpočtem 79 miliard EUR zahrnuje řadu nástrojů, které EU umožňují využívat své investice, zejména Evropský fond pro udržitelný rozvoj plus (EFSD+).

V Bruselu dne 19. září 2024.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Oliver RÖPKE